

16. september 2015

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Danskernes forbrug af kød

Highlights:

- Myte: Danskerne spiser mest kød i verden
- Danmark eksporterer en meget stor del af det kød, vi producerer
- Kvinder i den fødedygtige alder bør indtage mere jern, f.eks. fra magert kød

Danskernes madkultur har historisk set været påvirket af, at vi her i landet har produceret en lang række fødevarer såsom mælk, kød og grøntsager, som derfor har haft sin naturlige rolle i danskernes ernæring. Det er dog en myte, at Danmark er det land i verden, hvor man spiser mest kød per indbygger. Ikke desto mindre optræder denne sætning af og til i medierne. Det er i alles interesse at holde sig til fakta og undgå misinformation. Derfor ser vi i denne analyse nærmere på de forskellige opgørelser over, hvad danskernes forbrug af kød faktisk er.

Myte om forbruget af kød

Inden vi ser nærmere på danskernes forbrug af kød, er det på sin plads at mane en myte til jorden.

Myten om Danmarks verdensmesterskab i kødforbrug opstod i forbindelse med en beregning foretaget af World Resources Institute (WRI) i 2002. Den viste, at danskerne i gennemsnit spiste 146 kg. kød om året svarende til 400 gram kød om dagen. Fratrækkes børn og andre, som ikke spiser så meget kød, ville det betyde, at en voksen mand skulle spise omkring et kilo kød dagligt. Fornuften fortæller os, at dette naturligvis ikke kan være sandt, og den skal vi lytte til.

WRI er kommet frem til kødforbruget ved at se på den indenlandske produktion og lægge import af kød til og trække eksporten af kød fra:

$$\text{Forbrug} = \text{Produktion} + \text{import} - \text{eksport}$$

Ved første øjekast ser denne beregning rimelig ud. Men når man ser nærmere på forudsætningerne, er det tydeligt, at beregningen ikke viser forbruget af kød i Danmark. Opgørelsen over den indenlandske produktion fremkommer som slagtekroppe i kilo. En slagtekrop er inklusive en række dele, f.eks. ben og brusk, som ikke anvendes til menneskeføde. Det er med andre ord derfor ikke det rigtige udgangspunkt for et tal for forbruget af kød. Problemet bliver særligt stort, da vi her i Danmark har en stor eksport af kød. Faktisk var eksporten af kød i 2011 på over 2 mio. tons ifølge Danmarks Statistik. Vi eksporterer rigtig meget af det kød, vi producerer. F.eks. eksporterer vi godt 90 % af al det svinekød, vi producerer. Den høje eksportandel betyder dermed, at WRI beregningen er endnu mere fejlbehæftet.

Myte: Danskerne spiser mest kød i verden.

Danmark eksporterede over 2 mio. tons kød i 2011

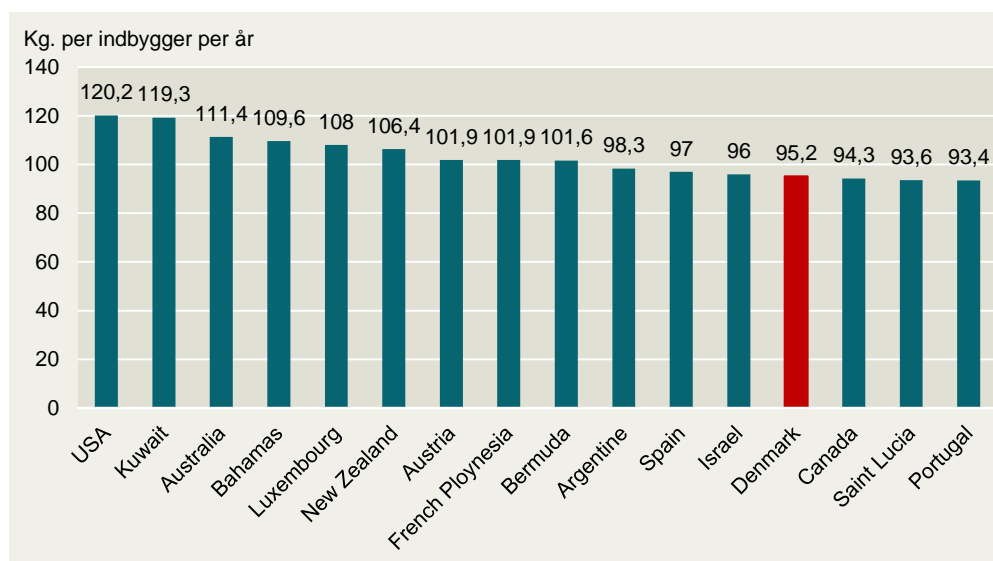
Næste led i beregningen er importen af kød. Her er tallet ikke opgjort i de hele slagtekroppe men derimod i kødudskæringer i kilo, som primært udgør spiselige dele. Så når man tager slagtekroppe i kilo og hertil lægger kødudskæringer i kilo er der ikke tale om sammenlignelige tal; det er som at sammenligne æbler og pærer. Til sidst fratrækkes eksporten. Ligesom importen er tallet for eksporten i kødudskæringer i kilo og dermed ikke sammenligneligt med produktionen af slagtekroppe. WRI beregningen må derfor siges at være forkert.

Andre internationale opgørelser forsøger at korrigere tallene

FNs fødevarerorganisation FAO har også gennemført nogle beregninger af kødforbruget. Grundlæggende er beregningen den samme som WRIs dog med den forskel, at der omregnes fra slagtekroppe til kødudskæringer. FAOs beregning kan opstilles:

$$\text{Forbrug} = \text{Produktion} + \text{import (omregnet)} - \text{eksport (omregnet)}$$

Figur 1
Kødforbruget i de
lande, med det
højeste kødforbrug
(seneste tal)

Kilde: FAO, 2009 (seneste tal)

USA er ifølge FAOs beregning det land i verden, hvor man spiser mest kød per indbygger. Dette giver umiddelbart god mening i forhold til at amerikanerne spiser burgere, hotdogs og andre kødholdige fødevarer. Amerikanerne har også en tradition for at spise spareribs, som vejer godt til i kødtallet pga. indholdet af ben. Så tallene fra FAO viser ikke, at Danmark er det land i verden, hvor man spiser mest kød. Faktisk ligger Danmark nede på en 13. plads i FAOs opgørelse.

FAOs omregninger fra slagtekroppe til kødudskæringer tager imidlertid en lang række biprodukter med, som ikke anvendes til menneskeføde. Så selv om omregningen sikrer et forbrugstal, der er tættere på virkeligheden end WRIs tal, er tallet ikke et udtryk for forbruget. Det er desuden lidt tankevækkende, at der er adskillige lande på ovenstående liste, som er kødeksporterende lande. USA, Australien, New Zealand, Argentina, Canada og Danmark har en eksport af kød. Dette kunne antyde, at lande med kødeksport generelt overvurderes i FAOs tal.

Eurostat har også beregnet et estimat for kødforbruget for de europæiske lande baseret på tal fra handelsbalancen. Eurostat erkender dog åbent, at tallet udgør fødevarer til *rådighed* for forbrugere – og ikke det faktiske

FAO overvurderer
tilsyneladende
eksporterende
landes forbrug

forbrug. Eurostats beregning viser heller ikke, at danskerne er det mest kødspisende folk. I Eurostats beregning fra 2006 (seneste tal hvor Danmark er med) er det Cypren, der tager førstepladsen, dog med et urealistisk højt tal på 140 kg. pr. indbygger. Cypren har en meget høj turistintensitet og har turister en stor del af året. Så man må forvente, at turisterne spiser en væsentlig del af det kød, der er til rådighed.

Ovenstående synliggør forhåbentligt, at der er en lang række faktorer, der spiller ind, når man ønsker at beregne et tal for kødforbruget.

Danmarks Statistik har korrigeret sit tal siden 2005

Danmarks Statistik beregner også tallene ud fra produktion, import og eksport, men har siden 2005 korrigeret tallene. Danmarks Statistik forsøger herefter at korrigere for knogler, ben og biprodukter. At man f.eks. ikke længere regner grisehovederne med som forbrug, gør en stor forskel på tallene.

Figur 2
Kødforbrug i
Danmark

Kilde: Danmarks Statistik (seneste tal)

* Fjerkrækød er 2010 tal

Danmarks Statistiks tal viser, hvad der er til rådighed for forbrug

Der er flere udfordringer i antagelsen om, at man ud fra handelsbalance mv. kan beregne sig frem til forbruget. Først og fremmest er tallet et udtryk for hvad der er til *rådighed* for forbrug snarere end, hvad der *faktisk er spist*. Alt, hvad der på den ene eller anden måde går tabt i processen fra slagtning til forbruger, er dermed også medregnet. Det gælder bl.a. svind ved forarbejdning, dryptab, tilberedningssvind, madspild og mad til kæledyr. Mange forbrugere skærer f.eks. fedtkanten af et stykke kød, før de spiser det. Tallene fra Danmarks Statistik overvurderer dermed også vores kødforbrug.

Målinger af hvad danskerne faktisk spiser

DTU Fødevarer instituttet gennemfører løbende en række omfattende kostundersøgelser for at følge med i danskernes kost. Seneste undersøgelse blev gennemført 2011-2013 med et stort antal danskere, som blev repræsentativt udvalgt. Deltagerne i undersøgelsen har skrevet alt ned, hvad de spiste eller drak i løbet af en 7-dages periode. Denne undersøgelse har også opgjort et tal for danskernes kødforbrug. Kødets er opgjort som tilberedt mængde, dvs. der ses bort fra tilberedningssvind.

DTUs tal viser den mængde kød, danskerne faktisk har spist

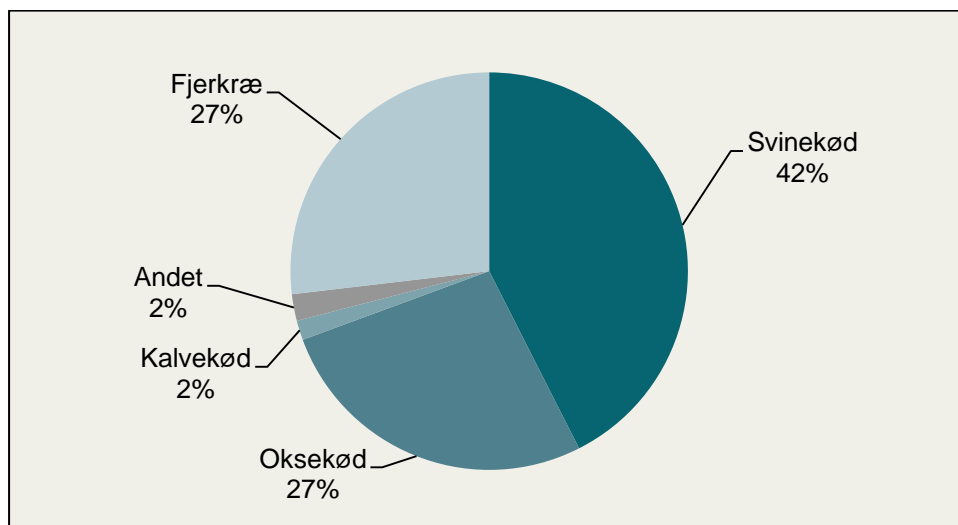
Ifølge DTU spiser en voksen dansker (18-75 år) i gennemsnit 49 kg kød og kødprodukter årligt. En mand spiser i gennemsnit 57 kg og en kvinde 43 kg. Børn spiser naturligt nok væsentligt mindre kød end de voksne. Derudover indtager en voksen dansker i gennemsnit 9,5 kg fjerkræ og fjerkræprodukter årligt. Også her ses det, at mænd indtager mere end kvinder. Dermed spiser en voksen dansker i gennemsnit 58,4 kg kød og fjerkræ årligt. Selvom tallene har nogle år på bagen, er dette alligevel det nærmeste, vi kommer på sandheden om danskernes kødforbrug.

Kostrådene anbefaler, at kød, æg, fjerkræ, ost og sovs fylder 20 pct. på en aftensmadstallerken. DTU fandt i kostundersøgelsen, at danskerne ikke lever op til dette. Den gennemsnitlige tallerken indeholder nemlig 34 pct. kød (baseret på aftensmåltider, hvor der er spist svine-, okse- eller kalvekød).

Nyere tal fra GfK viser indkøbet af kød

GfK har også undersøgt danskernes forbrug af kød. Deres undersøgelse er baseret på en løbende undersøgelse blandt 3000 repræsentativt udvalgte husstande i Danmark. Undersøgelsen gennemføres ved, at husstandene registrerer samtlige indkøbte dagligvarer, hver gang de har været ude og købe ind. Kødet, som husstandene registrerer, udgør alene, hvad der købes af fersk kød. Ifølge GfK Consumer Tracking indkøbte hver dansker i 2014 gennemsnitligt 20,7 kg. kød. Udespisning, pålæg og færdigretter er således ikke med i tallene. Derfor er tallene heller ikke et fyldestgørende udtryk for danskernes samlede kødforbrug.

Figur 3
Danskernes indkøb
af fersk kød fordelt
på typer

Kilde: GfK ConsumerTracking (MAT Q4 2014)

"Andet kød" dækker over slagterpakker, indmad og storkøb.

Kvinder i den
fødegytne alder bør
spise mere jern,
f.eks. fra magert kød

Kvinder i den fødegytne alder bør indtage mere jern

Til sidst skal det nævnes, at DTUs kostundersøgelse fra 2011-2013 viser, at indtaget af jern er utilstrækkeligt for mange kvinder i den fødegytne alder, og rapporten angiver desuden: "Et øget indtag af jernrige fødevarer som magert kød og kornprodukter suppleret med C-vitaminholdige fødevarer som frugt, grønt og kartofler vil være nødvendigt."

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Marianne Gregersen
Ninna Aarfelt Andersen

3339 4677 mgr@lf.dk
3339 4310 naa@lf.dk